

Komentarji

Barbari ne morejo kazati na ameriške bandite

Poročajo ameriški listi, da je v Nemčiji zgražena banditski razmeri v bližini držav in se posmeje ameriške afere z Dillingerjem, s katerim je že imela policijski sedmi držav in da je cela armada federalnih detektivov na lovu za njim.

Črna internacionala in pisatelji

Trgovci smrti razkrinkani v dveh knjigah, več drugih protivojnih knjig je v delu

New York. — (FP) — Izgleda, da bo ameriški književni trg v bližini bodočnosti poplavljen s knjigami o "trgovcih smrti" — municijskih kraljih in njih "črni internacionali" — kakor je bil pred par leti poplavljen s knjigami o sovjetski Rusiji.

Zadnje dni sta izšli prvi dve knjigi v dolgi bateriji protivojnih knjig, ki so naznanjene za književni trg. "Merchants of Death" (Trgovci smrti) izpod peresa H. C. Engelbrechta in F. C. Hanrighena je izšla v založbi Dodd-Mead (\$2.50), "Iron, Blood and Profits" (Železo, kri in profiti) izpod peresa novinarja Georga Seldesa pa v založbi Harpersa (\$2.50).

Obe knjigi odgrinjata kulise mogočnih municijskih kraljev in dolarških patriotov, katerim ni nobeno sredstvo preizkušeno in nobena intriga preogabna v njih igri za profiti. Na "oltarju domovine" so pripravljene žrtvovati vsak narod — za dober denar. Intrigirajo na vseh koncih in krajih, v državnih ministrstvih in na "razorožitvenih" konferencah, kupujejo časopise, prižnice in druge kovače "javnega mnenja", krajejo in prodajajo vojne tajnosti ene države drugi ter podžigajo narodnjaštvo in šovinizem. V vseh kapitalističnih deželah enako. Glavno je profi.

Avtorja "Merchants of Death" pokazuje, kako si je 20-letni John Pierpont Morgan pričel graditi bogastvo s kupovanjem starih karabink po \$3. Iste puške je prodajal v civilni vojni ameriški vladi po \$22. Pri streljanju s temi stari puškami je marsikateri vojak izgubil prste. Ampak za podjetnega Morgana je bilo to bolj patriotično kakor pa iti v armado. Vsaj bolj dobičkonosno je bilo.

S prodajanjem starih karabink in drugega vojnega materiala je J. P. Morgan ustvaril podlago za razvoj mogočne Morganove hiše. Ker je v patriotizmu videl denar, je organiziral tudi Navy League, ki skrbi, da se ameriška bojna mornarica razvija v najmočnejšo (in najdražjo) bojno brodogradilnico. Člani te lige so kralji železa in municije in armadni štab.

"Iron, Blood and Profits" razgalja intrige "črne internacionalne", "ki kontrolira velik del svetovnega časopisja". Razgalja poteze, s katerimi so vojni profitarji zavlekli svetovno vojno za dve leti, razbili razorožitvene konference oziroma so jih pogнали na čeri, trgovali z municijo med vojno ter pomagali Hitlerju na sedlo Nemčije.

Cleveland je brez gasolina, stavka popolna

Zupan naročil policiji, naj odpre eno gasolinsko postajo za zdravnike, ambulance in živilske truke

Cleveland, O., 25. apr.—Delavci gasolinskih postaj in razvaževalci gasolina, ki so zastavkali zadnji ponedeljek, so zaprli sleherni gasolinsko postajo v okraju Cuyahoga (Cleveland). V sredo je bilo že akutno pomanjkanje gasolina. Če ne pride do nagle poravnave stavke, bo v enem dnevu paraliziran ves avtni promet.

V sredo je župan Davis naročil policiji, naj odpre eno gasolinsko postajo, kjer bodo lahko dobili gasolin zdravniki, ambulance in razvaževalci mleka ter živeža. Več zdravnikov je bilo včeraj ob gasolin, ko so bili na poti k bolnikom. Gasolina je zmanjkalo tudi mnogim drugim avtoistom in so morali ostaviti svoje avte ali truke na cesti.

Edina gasolinska postaja, ki je v torek dobila gasolina, je na mestnem letališču. Gasolin je le za poštna letala.

Stavkarji so dobili popolno kontrolo nad situacijo, ko so zaprli tudi neodvisne gasolinske postaje. Zaprtih je vseh 2276 postaj v okraju.

Stavkovni položaj v drugih industrijah je nespremenjen. Na stavki je zdaj okrog ena četrtina vseh industrijskih delavcev v Clevelandu z izglede, da se stavka razširi tudi na druge obrate predno bo končan teden in da bo v stavkovnem gibanju okrog ena tretjina industrijskih delavcev.

INFLACIJA PRINESLA NIŽJI STANDARD

Blagovni promet v trgovinah je pod "novim dealom" nižji kot prej

New York. — (FP) — Trgovine z modnim blagom in drugimi manufakturnimi izdelki so imele v devetih izmed trinajstih "newdealskih" mesecih manjši blagovni promet kot v zadnjem letu Hooverjeve administracije. Slično je tudi s trgovino z živilji. Statistiko o blagovnem prometu v departmentnih, pošto prometnih ter varietnih trgovinah za zadnji par let je objavil Mednarodni statistični biro, 70 Fifth Ave., New York, ki je pod vodstvom A. W. Zelomeka. Statistiko zbira za velepodjetja in veletrgovine.

Indeksna številka o blagovnem prometu v teh trgovinah za zadnji par let je sledeča: V zadnjem letu Hooverjeve administracije je promet znašal 1207.9 pointov, v prvem letu Rooseveltove administracije pa 1158.2 pointov ali skoraj eno trindvajsetinko manj. Denarni promet je bil višji radi višjih cen, ne pa fizični.

Do majhnega izboljšanja je prišlo le zadnje poletje, ko je bil v maju, juniju, juliju in avgustu blagovni promet par odstotkov višji ko v istem času leta 1932. Vsi drugi meseci Rooseveltove administracije pa izkazujejo manjšo trgovino ko v zadnjem letu "hooverizma".

Za poletno izboljšanje je bilo seveda odgovorno dejstvo, da je industrija in trgovina oživela valed napovedanega "new deala", katerega važen del je inflacija. In inflacija (zvišanje cen brez sorazmernega zvišanja kupne sile) je odgovorna za fizični padec trgovine in konsekventno znižanje življenjskega standarda.

O padcu prometa v živilski industriji je pred par tedni poročal vladni biro za domačo in tujezemsko trgovino. Zelomekovo poročilo le izpopolnjuje gospodarsko sliko, ki v svoji celotnosti pokazuje znižanje življenjskega standarda za več odstotkov, odkar imamo "new deal".

To ne pomeni, da so izgledi za biznis slabši ko so bili ob zatonu Hooverjeve administracije. Široke ljudske mase so bile sicer primorane nategniti svoje pasove radi padca kupne sile. Zdi se pa, da so to storile z veseljem in podzavestno, ker jim je sedanja administracija vrnila upanje v — boljše čase. Ozdravila jih je pesimizma.

Bolj konkretno je izboljšanje bizniških izgledov, predvsem izgledov za profite. Kljub temu, da trgovine na splošno delajo manj biznisa, prodajo manj blaga, je trgovina danes bolj dobičkonosna ko ob zatonu Hooverjeve administracije. Posebno veletrgovine in večje industrijske korporacije poročajo, da so

NRA spet kapitulirala pred magnati industrij

Johnson izjavil, da je "nemogoče" zvišati mezde za deset odstotkov. Skrajšanje delovnika tudi pojde po vodi. "Ni tako lahko kot sem mislil", je rekel Johnson. Cilj NRA bo zdaj "življenjska mezda", ki nič ne pomeni

Washington, D. D., 26. apr.—S splošnim zvišanjem mezd za 10 odstotkov in desetodstotnim znižanjem delovnika v industrijah ne bo nič! — Hugh S. Johnson, upravitelj NRA, ki je pred zastopniki industrijskih pravilnikov v marcu proklamiral "srečno dobo desetodstotnega zvišanja mezd in desetodstotnega znižanja delovnika", je včeraj na sestanku z reporterji klavorno priznal, da bo administracija industrijske obnove morala odložiti to stvar.

"Ni tako lahka reč kot sem mislil, da bo", je skesano dejal Johnson.

Reč ni "lahka" zaradi tega, ker je bil zadnje tedne centralni urad NRA poplavljen z grmečimi protesti tovarnarjev in drugih podjetnikov; vsi so soglasno prisegli, da je "nemogoče" znižati mezdo in podaljšati delovnik ter narediti kaj prida "dobička".

Johnson je zdaj res prepričan, da je "nemogoče". Zanj je beseda dobičkarjev zadnja beseda — mnenje delavcev pa zanj ni merodajno.

Johnson je rekel reporterjem, da bo NRA morala reorganizirati svoj program. Novi cilj industrijske administracije bo zdaj "življenjska mezda" (living wage). Koliko to pomeni, delavci že vedo . . .

Španska vlada padla; kri za v republikli raste

Pritisk na predsednika, da tudi on resignira. Odlučilen konflikt med reakcijo in levjarji

Madrid, 26. apr.—Španska vlada pod vodstvom Alejandra Lerrouxa je včeraj podala ostavko v konfliktu s predsednikom Alcala Zamora. S tem je politična kriza Španije — največja, odkar je Španija republika — dosegla vrhunec.

Spor med predsednikom in vlado je prišel vsled amnestijske naredbi, ki jo je sprejela zbornica v sporazumu z vlado in kateri se je predsednik protivil. Amnestija se tiče 9000 monarhistov, največjih reakcionarjev in nasprotnikov republike, ki so bili v zaporu že tri leta, odkar je bil strmoglavljen kralj Alfonso. Predsednik Zamora je podpisal amnestijsko naredbi v torek in bila je veljavna takoj z rezultatom, da so bili monarhisti izpuščeni iz zaporov. Obenem je pa Zamora objavil v uradnem listu svoj protest proti tej naredbi in s tem je izzval konflikt z vlado in večino zbornice.

Reakcionarji zdaj zahtevajo, da mora tudi Zamora podati ostavko, toda Zamora se ne zmejni za to zahtevo in konferira z raznimi političnimi voditelji glede organiziranja nove vlade. Drugačna vlada od prejšnje je v današnjih razmerah nemogoča in skoro gotovo se Lerroux ponovno vrne na krmilo s svojo nazadnjaško koalicijo.

Predno je vlada resignirala, je razglasila "alarmantno stanje" po vsej republikli; to stanje je le ena stopnja od obsednega stanja in znači omejitve raznih svobodščin. Voditelji levčarskih strank so bili sinoči informirani, da je vlada odredila njihovo aretacijo. Razburjenje po vsej deželi je nepopisano. Spontane stavke in lokalni izgredi v vseh večjih središčih se nadaljujejo.

Kako predrzni so postali španski monarhisti, je pokazal včeraj monarhistični poslanec Maurra, ki je med kratko sejo parlamenta vstal in zavpil: "Živio kralj!"

Voliva popuša

Zion City, Ill.—Wilbur Glen Voliva, lokalni cerkveni diktator, ki je bil poražen pri zadnjih volitvah za šolski odbor, je naznanil, da odslej bodo smeli člani njegove cerkve kaditi, jesti svinjino in plesati.

se v njih blagajne zopet pričeli stekati profiti, v mnogih slučajih veliki profiti.

Nacijska propaganda pred legislaturo

Civil Liberties unija nastopila proti zakonskemu osnutku, ki je navidezno naperjen proti nacijem

Trenton, N. J. — (FP) — Nižja zbornica državne legislature je sprejela predlog, ki postavlja nacijsko propagando izven zakona. Po izjavi Civil Liberties unije, ki se je obrnila do vseh državnih senatorjev, katere urgira, naj pred uvaževanjem predloga zaslišijo njene zastopnike, bi ta zakon udaril tudi druge skupine, celo antifasiiste, pravi unija za civilne svobodščine.

"Po nejasnih določbah tega osnutka bi bila lahko prosekutirana vsaka skupina, ki bi kritizirala drugo skupino; prav tako vsaka politična grupa ali posameznik, ki bi s svojo propagando vzplamtel strasti, kar je bistvo vsake kontroverze.

"Če ta ali sličen osnutek postane zakon, bo v rokah slehernega prosekutirala lahko postal sredstvo za največjo tiranijo. Celotno žrtve nacijev, katere naj bi bile lahko prosekutirane radi vzplamtevanja političnih strasti."

Dollfuss bo imel tudi "majske manifestacije"

Dunaj, 26. apr. — Dollfusova klerofašistična vlada je naznanila, da bo Prvi maj tudi letos praznik, da si ne bo več praznik socialističnega delavstva, pač pa "praznik veselja nad krščansko zmago". Vsi Avstrijci so pozvani, da se udeležijo praznovanja in manifestacij, toda metanje cvetličnih šopkov skozi okna na ulico je prepovedano. Zadnjič je bila v takem šopku, ki je padel med hajmverovce v Salzburgu, skrita bomba.

Washingtonu, ni nobena tajnost. Vselej tega se jim najbrž ni preveč bati te preiskave. Poleg tega imajo na strani tudi kapitalistično časopisje, ki bo skrbelo, da ljudstvo ne izve resnice.

O. P. Van Sweringen, železniški magnat, ki je obtožen, da je pomagal neki banki v Clevelandu pri sleparijah.

Podjetnik se je podal bojevitim amaoconkam

Delavke so se poslužile indijskih bojnih metod v stavki

Morgantown, W. Va.—Kljub temu, da so bile delavke pri Charles Greenberger & Sons v svojem življenju prvič na stavki, so se znale boriti nadvse junaško. Bile so na stavki za zvišanje plače in priznanje krojaške unije Amalgamated Clothing Workers. Družba izdeluje srajce in ima eno tovarno tudi v državi Rhode Island.

Nekaj dni pred zmago so ostale brez vseh voditeljev. Leo Krzycki, podpredsednik unije, je bil po opravih na vzhodu, organizator John Sobczak pa v zaporu s par drugimi vodilnimi stavkarji.

To odsotnost je družba porabila za potezo, s katero je upala zdrobiti stavko; neki drugi družbi je hotela oddati narezano blago v izdelavo. Ko so stavkarice o tem zvedele in dognale, kdaj odpeljejo truki narezano blago, so se pripravile, da preprečijo odvoz za vsako ceno. Ko so truki zapeljali na cesto, so se pred vozove polegile stavkarice. Na veliko blato se niso ozirale.

Zaključek je bil ta, da so bile stavkarice aretirane, ampak blago ni bilo odpeljano drugam. Po tem incidentu se je družba podala in podpisala pogodbo z unijo.

Farmer-laboritski župan poražen v St. Paulu

St. Paul, Minn.—William Mahoney, župan, ki je ponovno kandidiral na listi Farmer-Labor stranke, je pri volitvah zadnji torek ostal v manjšini za 575 glasov. Njegova stranka bo zahtevala ponovno štetje glasov. Reakcija v Minnesoti je zadnje čase organizirala silno opozicijo proti farmer-laboritom, katerim očita, da imajo "komunističen" program.

Trockij izgini!

Pariz, 26. apr. — Leon Trockij je zadnjo noč izgini! iz vile v pariški okolici, kjer je skrivoma bival zadnje tri mesece. Oblasti nočejo povedati, kam je odšel, dasi vedo. Domneva se, da se je odpeljal v Marseilles, kjer se ukrca na ladjo.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASLO IN LASTNINA SLOVENSKE
KARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by the Slovene
National Socialist Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year. Chicago and Mexico \$7.50 per year. Foreign countries \$9.00 per year.

One dollar per copy.—Backups as no value.

Member of the Federated Press.

138

Datum v oštepu, na primer (March 31, 1934), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Naročilo je pravilno, če se vam list ne ustavi.

Domač drobiž

Nesreča rojaka

Salem, O.—Joseph Celin je bil zadet od avtomobila, ko je šel zjutraj na delo v premogovnik. Avto ga je podrl na tla, zlomil mu je kost v desni nogi in ga drugače precej poškodoval. Nahaja se v domači oskrbi.

"Majski glas"

Chicago. — Ta teden je izšla v založbi Proletarske publikacije "Majski glas" za leto 1934. Publikacija v obliki revije z lepo opremo, pomembno ribso na naslovi strani in na finem papirju ima 64 strani in vsebuje dolgo vrsto člankov, črtic, pesmi, alegoričnih slik, fotografiskih posnetkov in portretov. "Majski glas" je bil tiskan v tiskarni SNPJ.

Slovenski kandidat

Conemaugh, Pa. — Joseph Kopler, v Ameriki rojen Slovenec in star 27 let, je kandidat za državnega poslanca v okraju Cambria.

Dva slovenska voditelja stavkarjev

Cleveland. — Unija razvaževalcev gasolina, ki je zadnje dni uspešno paralizirala s stavko avtni promet v Clevelandu, ima za svojega tajnika in blagajnika Slovenca Antona J. Požuna. Frank Uelman je pa predsednik unije, ki vodi stavko v tovarni Chase Brass Co.

Nov grob

Denver, Colo. — Tu je umrla Frances Jarc, doma iz Podgorice pri Šmarju. V Ameriki je bila 34 let in zapuščala moža ter več drugih sorodnikov.

Nov grob v starem kraju

Detroit. — John Kapel je prejel vest, da je na Kalu pri Št. Petru na Krasu umrl njegov oče Jože Kapel v starosti 80 let. V Ameriki zapuščala enega sina.

Boj med podjetniki zaradi "glodanja"

12.000 krojačev izprtih za teden dni; unija proti taktiki podjetnikov

New York. — (FP) — V industriji za ženske obleke v tem mestu je zadnji teden prišlo do redkega incidenta: do "stavke" podjetnikov proti podjetnikom, kar je vrglo z dela 12.000 krojačev in članov Int'l Garment Workers unije.

"Stavko" je odredila kontraktorska asociacija proti podkontraktorjem, ker glodajo pravilnik. Unija je to zaprtje tovarn smatrala za izprtje in prav tako nepristranski razsodnik za izravnavanje sporov, ki je ukazal asociaciji odpoklic stavke ali izpora. Okrog ena tretjina ali nad 700 tovarn je bilo zaprtih.

Ker je konec sezone, delavci ne bodo trpeli na zaslužku, ampak se bo sezona v prizadetih tovarnah končala teden dni pozneje. Delajo večinoma od kosa. Unija to podjetniško stavko smatra za kršenje kolektivne pogodbe.

Nepriistranski razsodnik Adolph Felblum je kontraktorski asociaciji svetoval, naj nastopi proti "čizlerjem" pred pravilniškim oziroma pritožbenim odborom NRA.

Glasovi iz naselbin

Zanimive beleške iz raznih krajev

Naprej za Prosveto

Wheatland, Pa.—Da ne bodo dopjaj v Prosveti iz Farella in Sharona prepogosti, naj bo ta iz Wheatlanda, kjer stoji borna hišica podpisane potovalnega zastopnika, ki živi s svojo družino v miru in se ne vrtka v zadeve sosedov ne članov SNPJ ali JSKJ. Vendar se dobe ljudje, ki ne morejo pustiti mirne družine pri miru, ampak drezajo okrog, da bi revni in mirni družini škodovali. Tako se je začela neka sosedna oseba zanimati za moje stvari, čeprav me je zadel na potovanju nesreča. Mirno sem prenašal vse težave in pričakoval boljše dni, pa sem jih pričakoval zaman. Pričakal pa sem več nasprotnikov, ki kar naprej ruvarijo proti meni.

Dne 26. aprila je bil v Prosveti dopis iz Sharona, v katerem se dopisnik zelo pohvalno izraža o lokalnem društvenem zastopniku. Neumljivo pa mi je, kako se more oseba tako pohvalno poganjati za dnevnik Prosveto, ako ni sama naročnik iste. Če oseba ne čita dnevnika, tudi ne more vedeti, da je v finančnih zadregah. Vsaka taka oseba, če se resnično zanima za dnevnik, bi se morala tudi sama najj naročiti, potem bi šele smela govoriti o procentih, ki jih dobi ta ali oni ali pa dnevnik.

Glavno je, da dobi dnevnik Prosveta mnogo novih stalnih naročnikov; procenti so postranski stvar vprašanja. Vsak, ki se le količkaj zanima za naš dnevnik, se bo gotovo najj tudi naročil, ako bo le mogel. Dotični dopisnik, kolikor je meni znano, ni bil naročen na dnevnik. Če je sedaj, mi ni znano, vem pa, da prej ni bil, to je, zadnjih šest let, kakor izkazuje moj imenik.

Drugi sličen dopis je bil priobčen dne 20. aprila, ki je popolnoma v skladu s prvim. Tudi pred konvencijo je zagledal luč sveta eden tak dopisek, pa ga je delegacija prezrla, ker je uvidevala, da iz nič ni nič. Treba je agitacije in dela, da se kaj doseže. Tudi jednota ne bi rasla in napredovala brez agitacije. Pri Prosveti dobro vedo, da ima list največ koristi, ako naročnik sam pošlje naročnino in urad, ker potem dobi list stoodstotno mero. Toda, koliko pa je takih, ki sami pošljejo naročnino? Ti so redki, zato pa je treba imeti zastopnike, pa naj bodo te ali one vrste, potovalni ali društveni. Pri takih vprašanjih ne smemo biti osebni in ozkosrčni, ampak moramo vsi skupaj prijeti za delo, da bo dnevnik Prosveta pridobil čim več NOVIH naročnikov!

Dober dokaz, da so potovalni zastopniki potrebni, je to, da je v času moje bolezni več naročnikov zaostalo z naročnino, katere pa sem po mojem okrevanju dobil nazaj. Naša dolžnost je, da pridobivamo Prosveti nove naročnike, pri tem pa seveda ne smemo pozabiti na stare, ki jih je treba opominjati. Skratka: stare naročnike je treba obdržati in nove pridobiti. V tem smislu moramo delati vsi 100%.

pa bomo imeli 100% uspeh za naš dnevnik Prosveto! Potem bo list izhajal šestkrat v tednu in v povečani obliki. Poudarjam pa, da se morajo gole osebnosti opustiti, kar bo koristilo le našemu delavskemu listu!

Anton Zidanšek, 262.

Poročilo o uspehi stavki

Barberton, O. — Ker čitam poročila iz raznih krajev, kako se vršijo stavke, sem se namenil poročati nekoliko tudi iz naše naselbine.

Stavka v tovarni za vžgalice Diamond Match Co. se še nadaljuje, toda čuje se, da se bliža koncu. Unija je sicer zagrozila, ako kompanija ne pristane na zahteve, da bo zabranjen vstop tudi kurjačem pri parnih kotlih.

Na 19. aprila zvečer pa je zastavkalo okrog tisoč delavcev v tukajšnji dobro znani tovarni za kemikalije, katero lastuje Pittsburgh Plate Glass Co. Drugi dan stavke je bilo nekoliko spopadov med piketi in stavkolomci. Povsod se dobijo ljudje, ki imajo pohlep po denarju, katerega se jim obljubuje ob času stavk. Takih ne manjka niti pri nas. Toda kako v tovarno, je bilo vprašanje, kajti linije piketov so bile močne, ker so pristopile tudi junaške ženske na pomoč ter se pokazale prav po junaško, tako da si bodo zapomnili tisti, po katerih so padale težke pesti do skrajnosti razjarjenih žensk.

Kompanije se poslužijo vsakovrstnih metod. Zato so naložili stavkolomce v sedem milj oddaljenem mestu Akronu na železniški voz, kakor se čuje, 63 po številu, ter en voz z živili z namenom, da se vtihotapijo po skrivni progi v tovarno, pod vodstvom dobro oboroženega železniškega detektiva.

Na vse presenečenje se je prikazala lokomotiva z dvema vozovoma z veliko pošastjo v ospredju, ukazujoč: "Kdor se ne umakne, ga pokosim!" Linije piketov so bile prisiljene se umakniti, ne videč vsiljivcev v vozu. Kakor hitro pa je privozil v tovarniško vozišče, so se pokazali na oknih strahovi v človeški obleki. Toda ob povratku se je pričela komedija. Končalo se je, ko je nekdo odpeljal razoroženo, okrvavljeno in skoro v nezavesti predrzno pošast v bolnišnico.

Ker to še ni bilo dovolj, se je kompanija zatekla v Cleveland, da dobi pobožnikov za teroriziranje stavkovnih linij. In zopet smola. Šerif okraja Sumet jim je preprečil pot predno so prišli do cilja in jim zabičil, da je bolje, da se vrnejo nazaj ter jim zagrozil z aretacijo za vsako nasilje v tem okraju.

V drugem slučaju so prišli naježji neznan od kod, in sicer na avtotraku, na katerem so imeli tudi nekako prepovedano ropotijo. Pridrveli so z veliko hitricio vedoč, da so vrata pri tovarni nezaklenjena. Pri tem je bilo nekaj stavarjev ranjenih, med njimi tudi eden Slovenec. Za vse to predrzno delo se nahajajo v zaporu.

Federated Press

Laurence Todd, ameriški poročevalec v Washingtonu za sovjetsko časnikarsko agencijo v Moskvi, katerega je dr. Wirj obdolžil, da pomaga Rooseveltovim "rdečim zaročnikom" pri strmoglavljanju ameriške vlade.

Ko je kompanija uvidela, da ni pomoči na njeni strani, je bila prisiljena ugoditi delavskim zahtevam in podpisati pogodbo z unijskimi voditelji. Dne 22. aprila je ta tovarna pričela zopet s polno paro obratovati.

Anton Yakich, 48.

Letna seja SSPD

No. Chicago, Ill. — V soboto, dne 5. maja, ob pol osmih zvečer, se bo vršila glavna letna seja delničarjev Slovenskega stavbinskega in posojilnega društva North Shore Building & Loan Association v Slovenskem narodnem domu na 10. cesti. Kakor je važno za vsako organizacijo, tako je tudi važno glavno zborovanje za naše društvo. Valed tega so vsi delničarji prošni, da se gotovo te seje udeležijo.

Te dni so vam bila poslana naznanila in pooblastila po pošti. Ako se je kdo preselil in ni pooblastila dobil, naj vpraša zanj taja, kjer je prej živel, ali pa naj se zglaš pri tajniku, da drugoga dobi. Na pooblastilo (proxy) je zadaj napisano vaše ime in naslov, kakor tudi številke delnic in koliko delnic imate. Ako morebiti opazite kako napačno, prosimo, da nam to sporočite, da se popravi. Prošeni ste vsi, da ta pooblastila s seboj na sejo prinesete, kjer boste dobili volilni listek. Na ta način se bo mnogo časa prihranilo na seji, ker ne bo treba po knjigah listati in ugotoviti vaše delnice.

Vsi oni, ki se seje ne morejo osebno udeležiti, so prošeni, da svoja pooblastila (proxy) pravilno lastnoročno podpisajo ter jih izročijo bodisi kateremu uradniku ali delničarju, ki se bo seje udeležil. Komur boste svoje pooblastilo izročili, morate tudi njegovo ime zapisati. To je zelo važno.

Urad društva bo v soboto večer zaprt, odprt bo pa v petek zvečer od 7. ure naprej in pa v soboto popoldne le do 4. ure. Prosimo, upoštevajte to spremembo uradovanja v petek in soboto, 4. in 5. maja. V bodoče bo urad odprt kakor po navadi.

Ako kdo še ni prejel obresti od razreda "B" in "D", prosimo, da se zglaš pri blagajniku in listate prejme.

Nova serija delnic se otvori v petek, 4. maja. Kdor le more, naj se poslužiti prilike ter si nabavi delnice kolikor mu jih razmere dopuščajo. Na delnice se plačuje tedenako, bodisi po 25c ali 12½c. Gotovo ta mala vsota v par letih postane velik kapital, ki vam bo morda ključ k vašemu bodočemu blagostanju.

Se enkrat vas pozivljam, da gotovo pridete na letno zborovanje. Tam bo podano poročilo o poslovanju v preteklem letu. Na dnevni red bodo prišle tudi druge važne zadeve, kakor posojilo pri vladi (HOLC), znižanje ali zvišanje obrestne mere, volitev novih direktorjev in drugo.

Dolžnost vseh delničarjev je, udeležiti se tega zborovanja. Ako ni mogoče osebno se udeležiti,

Pismo iz Clevelanda

Demagoštvo Ameriške Domovine. — Mussolini in Vatikan sta siamska dvojčka. — Ali imajo srbski šovinisti dokaze? — Obetajot mladi pesnik

Ameriška Domovina ne more živeti brez lumparij; to je popolno dokazala zadnjič (20. aprila) s tem, da je podtaknila pisatelju knjige "The Native's Return" take izjave, kakršnih ni podal. Na strani 359 v omenjeni knjigi je pisatelj zapisal med drugim (o črnosrajčnikih) tudi sledeče: "They represented the same sort of tyranny that existed in Yugoslavia; only Mussolini was socially more intelligent than Alexander. Also, Mussolini had some mass support; Alexander had practically none." — Točno prestavljeno v slovenščino se navedeni stavek glasi: "Oni predstavljajo isto sorto tiranije kot je v Jugoslaviji; samo Mussolini je v socialnem pogledu bolj inteligenten kot Aleksander. Tudi ima Mussolini nekaj podpore ljudske mase; Aleksander je nima tako rekoč nič." (Podčrtanja moja.) Urednik Ameriške Domovine, ki se je zakel, da bo uničil Adamičev ugled v naši javnosti, pa je dotični stavek prestavil čisto po svoje, izpustil besede, ki mu ne prija (ker bi potem Adamiču ne imel kaj čitati) ter ga potvoril tako, da je dobil popolnoma drug smisel: A. D. namreč piše, da je Adamič v dotičnem mestu zapisal sledeče: "Mussolini je veliko večji inteligent kot je kralj Aleksander. Poleg tega ima Mussolini za seboj podporo ljudske mase!!! Aleksander nima nobene podpore!!!" To je seveda zlobno premišljena "netočnost", hudobno potvarjanje pisateljevega teksta, izvršeno v namenu, da se pisatelja predstavi naši javnosti kot oboževatelja Mussolinija ter se ga pred našo javnostjo diskreditira in moralno ubije. Kaj takega je pri nas zmogoče samo urednik Ameriške Domovine, ki je očitno že zdavnaj izgubil sleherno trohico čuta za poštenje. Upati je, da je ta nova, nad njim izvršena podlost Ameriške Domovine že znana mr. Adamiču in da bo pisatelj znal braniti svoje pošteno ime, ki mu ga hoče urednik A. D. na vsak način obmetati z blatom. S svoje strani pa izjavljam, da si je urednik A. D. s to svojo novo podlostjo zaslužil prezir in zaničevanje vse naše javnosti, kajti potvarjanje teksta (besedila) je podlost, ki je v očeh slehrega poštenega človeka neodpuščljiva.

Naši klerikalci, ki se tako silno zanimajo za usodo naših nesrečnih primorskih bratov, da njihovo trpljenje izrabljajo v svoje strankarske namene, naj si drugič, kadar bodo zopet pisarili ali govorčili o njih, izvolijo priklicati v spomin sledeče dejstvo: divjanje Mussolinijeve črnosrajčne bande v Julijski Krajini je jako dobro znano Vatikanu, a sveta stolica nima prav nič proti temu in ona to zločinsko, barbarško zatiranje najelementarnejših človeških pravic naših zaslužjenih bratov ne samo tolerira, temveč tudi—sankcionira. Vatikan—od nekaj zagrizen sovražnik Slovanov—ne prijatelj, kot skušajo prepričati svoje backe nekateri tukajšnji vatikanski apologetiki!—je svoje primorske vernike prav tako prodal Mussoliniju kakor Juda Iskariot Krista in ne samo to: Mussoliniju je celo in mu še pomaga zatirati naš živelj v Julijski Krajini! Vsi tisti, ki kriče, češ, celo v cerkvi ne smejo več naši zaslužjeni primorski bratje rabiti materinščine, naj si zapomnijo, da je to v veliki meri tudi zasluga Vatikanu, ki pomaga Mussoliniju izganjati slovenščino in hrvaščino iz cerkva v Julijski Krajini in da je Vatikan danes Mussolinijev najboljši zaveznik pri njegovem ogabnem, zločinskem raznarodovalnem delu v Julijski Krajini! To niso podtikavanja ali nepravilni očitki, to so gola, mrzla dejstva. In na podlagi teh dejstev lahko upravičeno rečemo, da vsi tisti, ki služijo Vatikanu in njegovi

ti, pa to storite s pooblastilom. Torej vsi delničarji na sejo! North Shore Building & Loan Association, Math Ivanetich, tajnik.

oportunistični politiki na drugi način, nimajo nobene vice nastopati kot tribo srečnega zaslužjenega dešega naroda, dokler bodo gali na Vatikan, ki je sooren za raznarodovalni zem v Julijski Krajini! S podprepniki tiranov ne bo jo zatiranim! Oni kvečjem srčno izrabljajo njihovo v svojo korist in verjam nim ljudstvom, ki verjam kim lažnim tribunom, k tiranov ter vidijo v njih telje!—

Jedinstvo, glasilo s podpornega saveza, se veznem, v angleščini naš članku spotika ob Adamič radi njegove brošure "gle", v kateri je opisano hovlada belgrajske zlogiče za politične grešnik njače, češ, navedbe v dot šuri o politični strahovli goslaviji niso resnične, da niso. Potem bi bilo dokazati, kajnega? No dinstvo lahko to dokaze stavi Adamiča na laž? dan z dokazi, prijatelji, da in njegovih politični tirjev! Mi jih radovedn kujemo.

Kot je čitatelj Pro znano, je v Clevelandu velika stavka delavcev Body Co. tovarne, v kat delujejo avtna ogrodja, so se naveličali vedne nja za nos ter udarili, si kšno—vendar bolje po nikdar. Boj utegne biti ti General Motors Co. k lira omenjeno tovarno, ne bo hotela podati kar živ med delavci je po njihovih voditeljev sto Sicer ni brez skeban stavkokazov je bilo prv ko malo, da tako rekoč menijo. Tudi ni prijetn kaziti, kar so nekateri zi že morali izkusiti n grbah. V omenjeni tov tudi mnogo slovenec, vsi pokazali solidarne za boj odločenih delavc z njimi na stavko, za k žijo priznanje. Med st mi delavci vlada veliki nost in kaže, da so pri vztrajati do konca. Sic od tega tudi odvisev neupešne stavke. — Stavke bomo še poročali

Meni se vidi, da Lo mič ne bo edini ameriš nec, ki je dobil priznan riških literarnih krogih Clevelandu imamo mljaka Franka Mlakarja pesem "Southern Holiday" bila priobčena na angle ni Enakopravnosti s marca t. l., nedvomno poseduje mladi Mlakar pesniški talent. Omenje va pesem, v kateri mo strune protesta proti črnokožnih Americanov vse priznanje, njen avtistike. (Pred kratkim sporočano v E., da bo o Mlakarjevo pesem priob yorška revija "New I kar bo vsekaror lepo p za mladega pesnika.) Ivan Jontez-Podgorič

Mladina zahteva odpravo škega dela

New York.—Nad sto skih organizacij se je zd tej državi in kampanji jetje zveznega amendm bi omogočil odpravo dela v industrijah. Zate mladinskih organiz konferenci izdelali prof veliko kampanjo, v kater skušali pritegniti tudi šolajo in višješolsko Nekatere študentovske zacije so se že odzvale.

To je odgovor newyor dne predsedniku kolumbi niverze dr. Butlerju, ki okrog sebe 65 pomposi cionarjev za pobijanje amendmenta proti stru delu. Kljub temu, da je vi velik sentiment za sp tega amendmenta, je bil laturati poražen. Na dnev bo prišel zopet na priha zasadanju.

Ali ste naročili naš nik "Prosveto"? Pošlj svoj list!

Sovjetska zastava z znakom srpa in kladiva na prvem ruskem tovornem parniku, ki je priplul v newyorško luko po 17 letih.

Vesti iz Jugoslavije

(Izvirna poročila iz Jugoslavije.)

PREGAZIL VOZNIKA IN KONJA

Domalaj je vlak povozil 60-letnega posestnika Znidarja

Na 3. aprila zvečer okrog 6. ure se pripetila na kamniški železnici huda nesreča. Posestnik iz Mengša je vozil z vozom okoliških vaseh ter pobilo okoliških vaseh ter pobilo okoliških vaseh ter pobilo okoliških vaseh...

Samomor na veliko nedeljo

Na velikonočno nedeljo se je v Šmartnu pod Šmarno goro obesil daleč naokoli znani "Govekarjev oče", star 59 let. Stanoval je tamkaj v stari bajti kot star sramec, ki se je vdinjal zdaj pri tem zdaj pri onem kmetu v okoličnici. Odkar pa kmetje tako težko živijo, se otrsajo najemnikov in če le morejo, opravijo vsa poljska dela sami z družinami, ker pač ni denarja, da bi plačevali delavce. To je zadelo Govekarja, ki je le težko in poredkem dobival delo. Tako in še huje je bilo letošnjo pomlad, ko Govekar sploh ni mogel dobiti dela. Hordil je po vaseh ter prosil vbojame. Dajali so mu hrano, dela pa ni mogel dobiti. Na velikonočno nedeljo se je v svoji bajti obesil.

Požar na Šmarni gori

Šmarna gora, to je najbližja višinska izletniška točka Ljubljane in zato zamrgoli vsako nedeljo in praznik toliko ljudi na nji, kakor da bi bila to promenada sredi mesta. Največ obiskovalcev pa ima na velike praznike, tako posebno na veliko noč. Takrat povadavi tudi vselej gori na Šmarni gori. Izletniki zažgo po nepravilnosti suho listje in vnamejo se ruše in pogosto so veliki deli gozda v ognju. Letos so prav tako pričakovali ognja na veliko noč, tradicija je taka. Pa ognja ni bilo ne na velikonočno nedeljo ne na velikonočni podeljek. Šele v terek po veliki noči se je tradicionalni požar pojavil v gozdu na Šmarni gori. Ni pa se ogenj letos bogve kako razširil in kmalu je ugasnil.

Požar v Murščaku

Na velikonočno soboto je nastal požar v gospodarskem posloppju posestnika Franceta Slane v Murščaku. Ogenj je zajel tudi stanovanjsko poslopje ter sta oba objekta pogorela do tal. Kako je ogenj nastal, ni znano, ker so domači že spali in sta zakonca jedva še lahko rešila svoje življenje. Ko sta se prebudila od prasketanja, je bila hiša že v ognju in nista mogla skozi vežo na plano, marveč sta se zatekla v klet, odkoder so ju rešili sosede. Živino so sicer rešili, a je bila že vsa omamljena. Prihiti so tudi gasilci, ki pa niso mogli storiti nič, da bi zmanjšali škodo. Pogorela je tudi vsa krma in vsi pridečki. Škoda je velika, zavarovalnica znaša le 20.000 Din.

Našli utopljenko

Ob zadnji povodnji sta izginili iz Tržiča dve dekleti, in sicer Marija Šarabon in Anica Debevec. Domnevali so, da sta izvršili samomor ter skočili v vodo. Dolgo so iskali trupli, nazadnje so našli Marijo Šarabonovo blizu otoškega mostu v Savi. Trupla Debeveče doslej še niso našli in ga bo Sava naplavila najbrže kje niže na breg.

Umrli je na svojem gradiču

Impolci pri Krškem 86 letni bivši ljubljanski knjigarar in tiskar Otmar Bamberg, čigar ime bo zaradi uslug, ki jih je napravil slovenski literaturi, trajno

živelo med Slovenci. Ko je namreč postal solastnik knjigarne Kleinmayer, je isto razvil v najboljšo ljubljansko knjigarino, ki ni prodajala le tujih knjig, marveč je začela zalagati tudi izvirna slovenska leposlovna dela. Ko se je pojavila slovenska moderna (Zupancič, Cankar, kasneje Levstik, Pregelj, Novačan, Meško, Golar), je našla v Bambergu (Nemcu) svojega založnika. Že poprej je izdal Levstikove Zbrane spise, izdajal Stritarja, Aškercu, Gregorčiču itd. Izdajal je tudi slov. šolske knjige. Obenem s knjigarino je moderniziral in povečal tiskarno, ki je postala že takrat ena najboljših tiskarn v Avstriji. Po vojni je prišla dotlej nemška tiskarna v slovenske roke, v roke demokratičnih "veljakov", ki so kupili vso tiskarno s kompleksom pripadajočih hiš za nizko ceno in se imenuje zdaj "Delniška tiskarna". Bamberga so pokopali na ljubljanskem pokopališču.

Tožbe proti Batignolu

Poročali smo o veliki nesreči, ki se pripetila v kamnolomu Banjci, ki ga ima v najemu francoško podjetje Batignol. Nesreča je zahtevala več smrtnih žrtev. Več komisij je uvedlo preiskavo in uspeh je ta, da so nekatere organizacije in zavodi že vložili tožbo proti podjetju Batignol. Urad delavskega zavarovanja, ki naj bi plačeval odškodnino svojem ponesrečenim delavcem, je vložil tožbo, češ, da je komisija ugotovila razne pomanjkljivosti v varnostnih ukrepih in napravah, zaradi česar je dolžno podjetje samo podpirati svoje ponesrečence. Enako tožbo je vložila strokovna organizacija stavbincev. Da ni bilo dovolj preskrbljeno za varnost delavcev, je dokazano. Tudi je dokazano, da so delavci malo pred nesrečo opozorili inženirje, da je skalovje nad kamnolomom razpokano in grozi, da potegne plaz. Inženirji pa so delavce napodili na delo in v smrt. Sami so ostali seveda na varnem.

Še o Batignolovi aferi

Podjetje Batignol je tisto podjetje, s katerim je prometni minister sklenil celo vrsto pogodb za zgraditev novih železniških prog. O teh pogodbah je v proračunski debati v skupščini trdil poslanec Stanič, da so protizakonite in protustavne in da so cene tako visoke, da je država z njimi oškodovana za najmanj 800 milijonov. Tem očitkom je odgovarjal minister Radivojevič in vladni predsednik Uzunovič, in na poklicanem mestu so vse govornice o tej aferi potihnile. Ni pa pozabila vsega tega javnost. Priliko so izrabili tudi domači podjetniki, za katere je trdil poslanec Stanič, da bi ista dela opravili enako dobro, a mnogo ceneje. Zdej je ta njegova trditev bila potrjena: Združenje stavbenih inženirjev in podjetnikov je poslalo vladnemu predsedniku vlogo, v kateri pravi, da bi ista dela, ki jih je dobil Batignol, izvršili domači podjetniki za 30% ceneje in v krajšem roku, a enako dobro, če ne še boljše. Z služkom bi plačevali tudi vse davke in takse in zaposlili bi samo domače delavce in pomagano bi bilo domači industriji. Enako vlogo je poslala organizacija tudi finančnemu in prometnemu ministru. Poslali so — potem pa vse tiho je bilo... Najbrže vlada na to vlogo sploh ne bo odgovorila.

Vzgoja značaja pri otroku

Nobena stvar ni proleptu tako potrebna kakor kremenit značaj. Delavec, ki nima značaja, zlasti v takih dobah, kakor je današnja, kaj hitro podleže raznim izvendelavskim vplivom ter postane kráitelj glavne zahteve proletarskega boja — namreč delavske solidarnosti. Prav zato pa je naloga delavskih staršev, da tudi svoje otroke, ki naj v bodočnosti nadaljujejo njihov boj, vzgoje v značaj — potem se ne bo več dogajalo, da bi postali sinovi in hčere socialistov izdajalci proletarijata ali pa vsaj ljudje, ki im je boj za novo družbo deveta brigada.

Malokateri delavski starši pa se zavedajo, da je treba z vzgojo značaja pričeti pri otroku že v najranjši dobi, že tisti hip, ko se otrok porodi. Novorojeno dete je kakor nepisani list papirja in že prvi vtisi in doživljanji so včasih odločilne važnosti za vse njegovo poznejše življenje. Kolikokrat se pozneje starši pritožujejo nad samovoljnostjo, trdovratnostjo, nesocialnostjo svojih otrok, ne zavedajo pa se, da so vse te napake zakrivili v otroku sami že v najzgodnejši njegovi dobi.

Samo nekaj vzgledov!

Po tekem in trudapólnem dnevnem delu položi delavka mati dojenčka v zibel in nato leže tudi sama v posteljo, da si nabere novih moči. Komaj zadremlje, se že začne nočni koncert: njen ljubljencek se začne dreti na vse pretege, zahtevajoč hrano. Nespametna mati mu ustreže — včasih celo po večkrat v eni noči, samo da ga uteši. Mali kričač, ki mu je včasih komaj osem dni, je postal tako zmagovalec, recimo, nad tridesetletno materjo. S tem je napravil doktorski izpit za življenje: svoji samovolji hoče odslej pokoriti vse in mati se čisto niti ne zaveda, da si vzgaja nasilnega človeka, ki se ne bo znal v poznejšem življenju podrediti celoti. Razen tega pa ob takem nočnem življenju ne mati ne otrok telesno ne uspevata. Zato je priporočljivo, da matere zvečer otroka osnažijo, ga nadoje, polože v zibelko, nato pa — mir. Prvo, drugo, mogoče celo tretjo noč bo dojenček kričal; ko pa bo spoznal, da ne doseže ničesar, se bo umiril in spal ponoči brez kričanja in vriščanja. V njegovo bistvo pa se bo globoko, čeprav nezavestno, zarezala zavest: da so človekovi samovolji postavljene meje.

Pa tudi sicer se vse prečesto-

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Tel. Rockwell 4904

GLAVNI ODBOR S. N. P. J.

UPRAVNI ODESEK:

VINCENT ČAIKAR, predsednik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 FRED A. VIDER, gl. tajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 LAWRENCE GRADISHEK, tajbol. odd. 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN VOGRICH, gl. blagajnik... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 PILEP GODINA, upravitelj glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
 JOHN MOLEK, urednik glasila... 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

ODBORNICI:

FRANK SOMRAK, prvi podpredsednik... 996 E. 74th St., Cleveland, O.
 JOHN E. LOKAR JR., drugi podpredsednik... 1198 E. 170th St., Cleveland, O.

GOSPODARSKI ODESEK:

MATH PETROVIH, predsednik... 595 E. 140th St., Cleveland, O.
 ANTHONY CVETKOVICH... 983 Seneca Ave., Brooklyn, N. Y.
 JOHN OLIP... 149 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.

POROTNI ODESEK:

JOHN GORSEK, predsednik... 414 W. Hay St., Springfield, Ill.
 ANTON GULAR... Box 27, Arma, Kana.
 JOHN TRČELJ... Box 257, Strabana, Pa.
 FRANK PODBOJ... Box 61, Parkhill, Pa.
 FRANK BARBICH... 16010 Parkgrove Ave., Cleveland, O.

NADZORNI ODESEK:

FRANK SAITZ, predsednik... 3639 W. 26th St., Chicago, Ill.
 FRED MALGAI... 25 Central Park, Peru, Ill.
 JACOB AMBROZICH... 418 Pierce St., Evelet, Minn.

POZORI! — Korrespondenca z glavnimi odborniki, ki delajo v gl. uradu, se vrši izključno s glavnim odbornikom, ki se nanašajo na posle gl. predsednika, naj se naslovi na predsedniško pisarno. VSE DRUGO korrespondenco pošiljajte v stvar, ki se tiče gl. upravnega odbora in jednote vedno naj se pošilja na gl. tajništvo.

Vse zadeve, ki se tičejo gl. blagajnika, naj se pošilja na gl. tajništvo. Vse zadeve v zvezi s blagajniškimi posli, naj se pošilja na blagajništvo.

VSE PRITOŽBE glede poslovanja v gl. upravnem odboru naj se pošilja na Frank Saitz, predsednik nadzornega odbora.

VSE PRITOŽBE na gl. porotni odelj se naj pošilja na John Gorka, predsednika porotnega odbora.

VSE DOPISE in drugi spisi, navedenih, oglaš, naročila in sploh vsa, kar je v zvezi s glavnim odbornikom, naj se pošilja na "PROSVETA", 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

NOTE: Correspondence with the Supreme Office should be addressed as follows: Communications for the supreme president should be addressed to him.

All remittances of money and business concerning lodges and members other than club benefit should be addressed to the secretary's office.

Matters of club benefit should be addressed to the assistant secretary.

Financial matters under the jurisdiction of the treasurer's office should be taken up with him.

Complaints concerning the work of the executive board should be addressed to Frank Saitz, chairman of the Board of Supervisors.

Charges, complaints and appeals should be addressed to John Gorka, chairman, Judicial Committee.

Oživljen pes se dobro počuti

Berkeley, Cal. — Pasji "Lazar", ki ga je dr. Cornish obudil po dvanaestdnevni smrti, je že toliko okreval, da žre, laje in skače po laboratoriju. Dr. Cornish upa, da bo pes popolnoma ozdravel. Pes je bil zadušen s pilonom 13. aprila in nato je ležal 12 dni v ledu, nakar ga je dr. Cornish oživel s svojim serumom. Dr. Cornish pravi, da se bo eksperimentiranje na psih nadaljevalo še precej časa, prihodnji korak pa bo poskus oživljanja smrtno ponesrečenih ljudi.

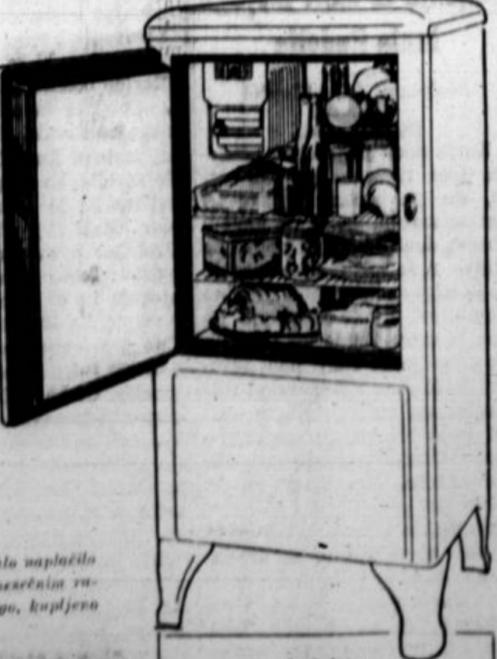
SLOVENSKA NARODNA PODPORNNA JEDNOTA

izdala svoje publikacije in še posebno list Prosveta za koristi, ter potrebno agitacijo svojih družtev in članstva in za propaganjo svojih idej. Nikakor pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsa organizacija ima običajno svoje glasilo. Torej agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih družtev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

Za manj kot 14c na dan lahko lastujete ta 1934 KELVINATOR

● Ta model V Kelvinator je posebno primeren za družine s skromnimi dohodki. Toda, vključ temu ni to kakšna mala ledena shramba (refrigerator), ampak je polne velikosti in z vso gonilno silo. Temeljni načrt, konstrukcija in kakovost je ista, kot ona dražjih modelov.

Cena temu Kelvinatorju je silno znižana, in Vi ga lahko lastujete za manj kot 14c na dan, po našem liberalnem kupovalnem načrtu. Pokličite ali pa se oglasite v električni trgovini za podrobnejša pojasnila.

Vprašajte za lahki odplačilni načrt. Malo vplačila pri nakupu, ostalo na obroke z vašim mesečnim zaslužkom. V pokritje stroškov, se za blago, kupljeno na odplačila nekoliko več zaračuna.

COMMONWEALTH EDISON ELECTRIC SHOPS

Des. steven — 72 W. Adams St. — 132 So. Dearborn St.
 Telephone RANdolph 1266, Local 595

4642 Broadway 4211 W. Madison St. 652 W. 44th St.
 3518 Milwaukee Ave. 6214 So. Ashland Ave. 2908 E. 49th St.
 4823 Irving Park Blvd. 2408 So. State St. 12114 So. Wolcott Ave.

Izgled tega Novega Modela V Kelvinator

Prostornina (znatna) 4.22 kubnih čevljev... Dolžina police — 8.35 kvadratnih čevljev... Naredi 3.4 funte leda naenkrat... Poleg tega ima še druge izobilne, ki se dobijo le pri dražjih modelih.

Trije "reči zarotniki" v vladni službi v Washingtonu, katere je garyjski učitelj dr. Wirt, hlačarskega trusta, obdolžil, da imajo Roosevelta za Kerenskija; od leve na desno: David Louis, inženir; Alice Barrows in Mary Taylor, nižji vladni nameščenci.

Emile Zola:

GERMINAL

POSLOVENIL ALFONZ GSPAN

Stari je črno glasil, potem pa odgovoril v veter:

— O, ne manjka se tovarn. To bi morali videti takole pred tremi, štirimi leti! Vse je brnelo, nikoli niso mogli dobiti dovolj ljudi, nikdar še ni bilo toliko zaslužka... Temu menda ni cesar kriv, ampak kaj se mu je bilo treba vojakovati v Ameriki? Da tega niti ne omenim ne, da umirajo vsi vkup za kolero: živali in ljudje.

Zdaj sta oba s kratkimi besedami in z zastajajočo sapo tožila dalje. Stefan je pripovedoval o brezplodnem tekanju skozi ves teden: mar naj človek res pogine od gladi? Kmalu bo po cestah mrgolelo beračev. Da, je dejal stari, to bo slab konec; ker Bog vendar ne sme dopustiti, da je toliko krščanskih ljudi na cesti.

— Ljudje še mesa nimajo vsak dan.

— Da bi imeli le kruha.

— Res je, da bi imeli vsaj kruha.

Njuna glasova sta se izgubljala; s turbobnim tuljenjem je burja odnašala besede.

Lejte, je spet glasno nadaljeval vozač, ko se je obrnil proti jugu, tamle je Montsou...

In znova je z iztegnjeno roko kazal v temi nevidne točke, kakor jih je našteval po imenih. Ondile doli Fauvelle-ova cukrarna v Montsouju še dela, a Hotona je pravkar odpustila svoje nameščence; samo Dutilleulov parni mlin in Bleuzejeva vrvarna za jamske vrvi sta izdržala. Potem je s širokim zamahom pokazal proti severu kar čez polovico obzorja: sonnevilleška stavbna podjetja nimajo več niti dveh tretjin toliko naročil, kakor so jih imela; od treh marchienneskih plavžev gorita le še dva; in Gageboisjevi steklarni grozi stavka, ker se govori, da bodo znižali mize.

— Vem, vem, je ponavil mladenič pri vsakem pojasnilu. Odondod prihajam.

— Saj pri nas za zdaj že še nekako gre, je pristavil vozač. Pa so vendar rudniki omejili svoje obrate. Lejte, tamle nasproti Victoire, tam tudi gorita le še dve peči za koks.

Izpljunil je in spet odšel za svojim dremajočim konjem, ko ga je bil poprej vpregel pred prazne hunte.

Zdaj se je Stefan znašel v pokrajini. Še zmerom je bilo tema kakor v rogu, a starčeva roka jo je kakor napolnila z veliko revščino, ki jo je mladenič podzavestno čutil ob tej uri povsod okrog sebe, v prostranosti brez mej. Ali ni to krič gladi, ki ga je nosil marčni veter preko puste goličave? Sunki vetra so postajali zmerom besnejši; zdelo se je, kakor da nosijo smrt delu, pomanjkanje, ki bo ugonobilo mnogo ljudi. In z blodnimi očmi se je trudil, da bi razprl temo, mučila sta ga želja in strah, da bi videl. Vse se je gubilo v neznanu praznoto nočne teme in v daljavi ni videl drugega nego plavže in koksove peči. Baterije teh peči s stoterimi dimniki so se risale kakor vrste rdečih plamenov; dočim sta bolj na levo dva stolpa gorela popolnoma modro na nebu kakor dve orjaški bakli. Zalostno je bilo kakor ob požaru, nobena druga zvezda ni vzhajala na pretečem obzorju, razen teh dveh nočnih ognjev v pokrajini premoga in železa.

— Vi ste nemara iz Belgije, je povzel za Stefanovim hrbtom vozač, ki se je bil vrnil.

To pot je pripeljal tri hunte. Se to je bilo treba izpražniti: pri dvigalnem vozu se je pripetila nezgoda; zlomil se je neki vijak, zato je moralo delo za dobro četrto ure prenehati. Pod nasipom je vse utihnilo; nič več niso delavci pretresali kobil z neprestanim drdranjem. Le iz jame je od daleč donelo nabiranje kladiva, ki je udarjalo na železno pločevino.

— Ne, z juga sem, je odgovoril mladenič.

Vsipač je izpraznil hunte in sedel na tla, vseleč se te nezgode; še zmerom je molčal v svoji mrki zakrknjenosti dalje in samo dvigal izbuljene ugasle oči k Stefanu, kakor da mu je zoprno vse to govorjenje. Starec navadno res ni toliko govoril. Menda mu je prijil neznančev obraz ali pa ga je ščegetala tista zaupljivost, zavoljo katere se jamejo včasih ljudje sami glasno pogovarjati.

— Jaz, je dejal, sem iz Montsouja; ime mi je pa Revirmort. (Dobesedno: Dobra smrt. V naših revirjih bi mu rekli "Smrtno kosilo".—Op. prev.)

— To je nemara vzdevek? je Stefan začuden vprašal. Starec se je zadovoljno zarežal in pokazal na Voreux.

— Da, da... Trikrat so me vsega zmrcvarjenega izvlekli iz jame. Prvič z vso osmojeno dlako, drugič sem imel zemljo noter do želodca, tretjič pa s polnim trebuchom vode kakor žaba... Potem ko so videli, da nikakor nočem poginiti, so me za šalo krstili Bonnemort.

Bil je še bolj dobre volje, njegovo rezanje, ki je zvenelo, kakor da cvili slabo namazan skrippec, se je naposled izprevrlo v strašen napad kašlja. Zdaj je luč iz ognjene košare dodobra obsvetila njegovo debelo glavo z redkimi belimi lasmi in njegov bledoprsten obraz, posut z modrikastimi pegami. Bil je majhen, imel je mogočen vrat, meča in pete so bile obrnjene navzven, a lehti so bile izredno dolge, tako da so visele oglede roke nekje pri koljenih. Kakor njegov konj, se je zdel tudi on, stoječ nepremično, kakor da je iz kamena in kakor da mu ni mar ne mraza ne burje, ki mu je žvižgala okoli ušes. Ko se je izkašljaj in mu je globoko v grlu strugalo, je pljunil kraj košare in zemlja je počnela.

Stefan je pogledal njega in pogledal tla, ki jih je bil tako onečedil.

— Ali že dolgo delate v rudniku? ga je vprašal.

Bonnemort je široko razprostri roke.

— O dolgo! O, to pa... Niti osem let še nisem imel, ko sem začel hoditi v jamo, lejte, prav v Voreux, zdaj pa jih štejem osem in petdeset. Kar izračunajte... Cisto vse sem poskusil: najprej sem bil tekač, potlej, ko sem bil za to dovolj močan, sem bil vlačnik, nato pa sem celih osemnajst let kopal. Potem so me dali k vzdrževalni partiji zaradi teh preklelih nog, da sem popravil in krpal, kar se je spodaj pokvarilo, dokler me niso morali izvleči ven, ker je dejal zdravnik, da bom drugače ostal v jami. Pet let sem zdaj že vozač. A? To je že lepa številka, petdeset let dela pri rudniku in od teh pet in štirideset let zdolaj!

Medtem ko je govoril, so se zdaj pa zdaj usuli žareči koščki premoga iz košare ter s krvavordrim svitlom razsvetljevali njegov prsteni obraz.

— Pravijo mi, je nadaljeval, naj se odpočijem. Jaz pa nočem, mislijo, da sem tako neumen!... Dve leti že se pojde, da jih bom štel šestdeset; potlej bom imel sto osemdeset frančkov pokojnine. Če bi jim danes voščil lahko noč, bi mi takoj dali samo sto petdeset. To so prebrisani, ti zlomki!... Sicer pa sem še trden, samo te noge. Veste, to mi je voda prišla pod kožo, preveč moče smo imeli notri. So dnevi, ko ne morem niti ganiti s tace, da ne bi zavpil.

Spet ga je prekinil kašelj.

— In zato menda tudi tako kašljate? je vprašal Stefan.

(Dalje prihodnjč.)

bližnji krčmi steklenico žganja. Zdaj sem se rešno bal za pokop. Da bi preprečil nesrečo, sem stopal tesno za možem, da bi lahko prestregel krsto v svoje roke, če bi mu padla iz rok, bodisi na tej ali oni strani. To se je tudi zgodilo, kakih 10 minut po tistem, ko sva pustila zadnjo krčmo za sabo. K sreči mož ni bil pretežak in sem lahko še pravočasno ujel njega in krsto, čeprav sem moral napeti vse sile. Zelo me je skrbelo steklenica, ki jo je imel v žepu. Vsebovala je kakega pol litra žganja. Kmalu se je mož spomnil steklenice; prosil sem ga, naj nikar več ne pije. Divje je začel kričati name ter me zmerjati, češ, da je toliko in toliko krat starejši od mene in da je zato nezasišana nesramnost, da bi jaz dajal predpise njemu, odraslemu človeku. Nalašč je izpil vso steklenico na en dušek. Imela sva še kakih 10 minut do pokopališča, a v takih okoliščinah se nama pot lahko podaljša na pol ure. Bilo mi je jasno, da ne bom mogel več dolgo podpirati možakarja. Krsta je bila zelo poceni, njena trpežnost zato nič kaj posebna; če pade na tla, pojde narazen. Iskal sem nakano, kako bi dobil krsto v svoje roke in izvršil pokop svojega brata sam. "Stric," sem rekel, "si huj name?" "Zakaj?" je zagodrnjal. "Ker sem rekel, da ne pij več žganja!" Ne da bi čakal odgovora, sem se mu ponudil, da mu prinesem še več žganja, samo sede naj in se malo odpočije. Pristal je, ker je najbrže sam občutil silno potrebo po odpočitku. Medtem ko bo sedel v jarku, mu vzamem krsto — tak je bil moj naklep. Dal mi je steklenico ter mi zagrozil z zaušnicami, če ne bom hitro nazaj. Šel sem s steklenico in grošem v roki nekaj časa, a le toliko, da bi mi verjel. Potem sem čakal na ugodno priložnost, da izvršim svoj načrt. Tiho sem se splazil nazaj. Možu je postalo večkrat slabo in se je pri tem opral na krsto, ki jo je položil na zemljo. Pol ure je obsedel v tej drži. Svojega načrta potemtakem nisem mogel izvesti. Do pokopališča je vodila poljska steza. Temnilo se je že. Sklenil sem, da bom prvega človeka, ki pride po poti, prosil za pomoč. Res je nekdo prišel. A še preden sem ga ogorvil, je ta dejal pijanemu pogrebcu: "No, Karl, si že spet zapil tisti dve marki, ki si jih dobil za pokop?" Tedaj se je ta zravnal: "To tebi figo mar. Ti grobove zasipaš, jaz polagam mrtve vanje, kaj pa počnem s svojim denarjem, to te nič ne briga, da veš!" S temi besedami je vstal, vzela krsto spet pod pazduho ter korčal dalje. Čudil sem se mu, ker je zdaj lahko bolje tekel kakor prej. Bruhanje ga je nekoliko streznilo. Drugi mož, najbrže pokopališki delavec, ki je bil že končal današnji šit, se je okrenil za njim ter rekel: "Pazi, Karl, da boš našel pravo jamo, in ne polagaj tega zabojevka tja, kamor pridejo jutri velike krste." Bila je noč, ko sva mojega brata Rudolfa položila v hladno zemljo. Zelo me je bilo strah na temnem pokopališču. Mož je takoj po pokopu odšel. Kljub svojemu velikemu strahu sem ostal še nekaj nekaj minut; z nekega groba, kjer je ležalo mnogo vencev, sem ukradel venec ter ga položil na grob svojega brata Rudolfa. Tedaj sem zajokal. Zaradi solznih oči in teme nisem mogel natanko prebrati številke na registrirnem kamnu, velikem kakor kos opeke. Če se ne motim, nosi grob mojega brata številko 361.

(Konec.)

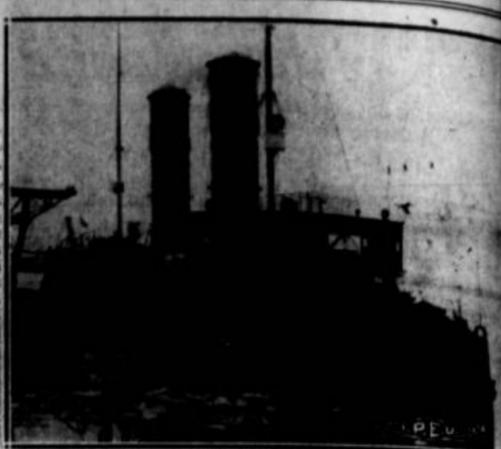
KNJIGE S. N. P. J.

Pri Prosveti oziroma Književni Matici SNPJ imamo na rokah še nekaj dobrih knjig in če katere želite naročiti, sedaj je čas za to.

Ameriški Slovenci, stane \$5.00
Slovensko Angleška Slovnica 2.00
Zajedalec 1.75
Zakon Biogenexije 1.50
Pater Malaventura v kabaretu 1.50
Jimie Higgins 1.00
Hrbtenica, igra25
Med brati, igra18

Denar in naročilo pošljite na naslov: PROSVETA 2657 S. Lawndale Avenue.

Naročite Mladinski list, naj boljši mesečnik za slovensko mladino!

Ruski ledolomni parnik Krasin, ki je pravkar preplaval ledeni prekop na potu v Ledeno morje, kjer pobere rešeno polarno ekspedicijo.

VELIKO VZROKOV ZA POPULARNOST

Cigarete so najbolj razširjen produkt v Zedinjenih državah, nad sto milijonov se jih pokadi vsako leto. V Ameriki, kjer je tobak doma, kadilci izbirajo vonj cigaret in raje kade cigarete nego v drugi obliki. Ameriške cigarete Lucky Strike so najslavnejše in najpopularnejše na vsem svetu.

Je pa seveda veliko vzrokov za popularnost Lucky Strike, katere so izbrali izbirčljivi kadilci. Eno tako pojasnilo se nahaja na vsakem zavitku Lucky Strike in se čita "Zmes najfinejšega turškega in domačega tobaka (napravljen po originalnem načinu za Lucky Strike formul.) Čisto nov princip v izdelavi cigaret, "je prepečen".

"Najboljši turški in domači tobak" — se izbira po vseh večjih krajih, kjer raste tobak po vsem svetu. Parniki, železniški vozovi in avtomobil trucki vozijo skupaj tobak v čista zračna pristanišča in skladišča, kjer se potem izbrani listi pripravljajo, starajo in milijo za uporabo v Lucky Strike. Ampak ravnotako kot je en tobak bolji od drugega, so nekateri tobakovi listi vsakega tobačnega stebila boljši od drugih za izdelavo cigaret. Srednji listi so najmlajši in popolnoma dozoreli za pravilno kadenje, ko pa so spodnji listi pešeni in nepopolni, ter vrhni listi so nedozorejeni in ostrji.

Končno naj pojasnimo, da samo srednji listi se rabijo za izdelavo Luckies, več ko štiri petinke tobakovega stebila je odvrženega, ko ni dovolj dober za cigarete, ki se smatrajo za visokokocene in enake v obliki kot so Lucky Strike.

"Zmes sestavljena na originalni Lucky Strike formul" poma-

DA USTREŽEMO NEKATERIM ČLANOM

ki so želeli naročiti si po znižani ceni knjigo THE NATIVES RETURN, katero je spisal L. Adamič smo jih naročili še (50) petdeset knjig. Torej sedaj hitite z vašim naročilom predno zaloga poide. Z naročilom pošljite tudi Money Order \$2.00, kar knjiga stane s poštnino vred. Naročila pošljite na naslov: PROSVETA, 2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. — Philip Godina, upravitelj.

ga dati Luckies izjemni

ki se ne najde v drugih tobak prepaca, sestara in se tudi "prepeče". Prepečen poseben ekskluzivni proizvod varjen samo za Lucky za varstvo grla in za bolj Pazne izdelovalne metode čijo, da so Luckies popolnjen, stalne in brez koncev. Nad šestdeset preciznih instrumentov da se zagotovi, da je vsak popolnoma enak drugemu kor se to stori more. stopinja pri izdelavi vaših na kratko, pokazuje pa in paznost, ki se daje v nastosti, za najboljši in na izdelek boljše cigarete. čudno potem ako so Lucky najpopularnejše cigarete vsem svetu? —(

SEDAJ JE ČAS, DA SI FARMO PO NIZKI CENI

Proda se 100 akrov farmla živine, 10 krav, 1 bika, dva dobra mlada konja, potrebni vozovi, plugi, veliko drugega orodja, ki z vsem potrebnim kovaškim djem. Farma je blizu 1 miljo do postaje in mil v sosesčini je šola le par hoda. Osem sobna hiša, hiši in vse v dobrem stanju da se farmo, tudi sem krompir. V ti okolici je slovenskih družin. Cena temu je le \$3,000.00. \$100 plačati takoj, ostalo \$1000 in po 5% obresti. Pišite jasnila v slovenskem jeziku pridite osebno k lastniku prodaje je starost lastnik ton Knaperek, Box 746 Worcester, N. Y. —(

Zelodčno zdravilo ki hitro učini

Akron, O.—Dve leti sem v želodčnem neredu, zapeli, vobolu in slabemu teku do sem kupila TRINERJEVO GRENKO v resnici nisem pričakovala, bo tako hitro rešilo težavo. Miss A. S." Tak uspeh je odjemalcem Trinerjevega vina. Ako mislite, da vas zapašča, tedaj vam ga Trinerjevo vino zopet povrnite, poročano od večih zdravnikov se v vseh lekarnah. Jos. Triner 1333 S. Ashland Ave., Chicago

Ludwig Tureck: Življenje in smrt mojega brata Rudolfa

Poslovenil Mile Klopčič

(Nadaljevanje.)

Ko je rekla prijateljica: "Rekla sem ti še o pravem času, da ga spravi s sveta," sem se zarotil, da se ne ganem iz sobe, dokler stara coprnica ne odide. A še bolj sem se zgrazil, ko je odgovorila mati s popolno mirnostjo: "A če ti pridejo na sled, te zapro, Znidarica iz Srednje ulice je še zdaj pod ključem." Čeprav nisem rekel niti besede, sta ženski najbrže opazili moje brezmejno vznemirjenost. Ukazali sta mi, naj odidem iz sobe. Branil sem se. In trdno sem sklenil, da se ne umaknem, pa čeprav se me lotita s alio. Mati je bila še preslabotna, da bi izvršila svojo grožnjo; stari coprnici pa sem hotel pokazati, da nisem kar tako. "Saj je prismojen, ta smrkavec," je rekla mati, in obe sta odšli v kuhinjo, da nadaljujeta svoj pogovor. Ker sem ostal sam, sem hotel dati malemu Rudolfu drugi obrok beljakovine. Zelo sem bil žalosten, ko sem videl, da so mi bile misli vse boljake posrebele. Sklenil sem, da bom pretaknil vse kurnike v

sosesčini za jajci, kakor hitro bo tista ženska iz hiše. A še preden je odšla, je prišla teta ter privedla s seboj moje sestrice in bratce, ki so bili za časa materine bolezni pri teti v oskrbi. Sestrice in oba brata so glasno zahtevale, da hočejo videti malega Rudolfa. Zelo vsele so bile, ko so ga zagledale! Sestrica ga je hotela vzeti na roke. Mati ji je ubranila, češ: "Pretežak je zate, ne moreš ga nositi." Tedaj je moja sestrica zaskokala in ni hotela spati, ne da bi dobila Rudolfa na roke. Mati ji je obljubila, da bo smela drugo jutro pestovati malega Rudolfa, če bo pridna. Drugo jutro nas je navsezgodaj prebudila sestrica s svojo glasno prošnjo, da bi rada pestovala malega brata. Moj dveletni bratec Artur se je pridružil njeni prošnji. Oba sta se splazila iz postelje in sta prosila očeta in mamo, naj jima dovolita pestovati Rudolfa. Ker oče in mati še nista hotela vstati, sta naročila meni, naj previdno položim otroka sestrici na roke. Bil je zavil v debelo blazino, komaj da so ga kratke ročice moje štiri-letne sestrice lahko objele. Sestrica je bila nad vse vesela, kričala je in tekala po sobi sem ter tja. "Čakaj, pokaži mi brataca," je rekla mati. In takoj nato sem moral sestrici spet

vzeti malega brataca; kajti ponočje je bil umrl in malo trupelece je bilo že mrzlo. Sestrici nisimo mogli dopovedati, da je mali Rudolf umrl, še manj bratcem; šele ko smo jim povedali, da je zelo bolan, so se nekoliko pomirili. Tri dni je ležalo drobceno trupelece v sobi na mizi, in še zmerom so se sestrice in brata nadejale, da bo bratec kmalu okreval. Pozno popoldne je prišel nekdo, ki mu je dal oče eno marko, oni pa je obljubil, da bo trupelec zagrebel. Ta mož je bil očetov znanec. Z besedami, da zahteva sicer dve marki za tak posel, je zadrgnil okrog krste jermen in zataknil za jermen svoj kazalec. Ker mi je oče naročil, naj spremljam tega moža, sva odšla, da pokopljeva brataca. Pot do pokopališča pa sva kmalu prekinila, ker je moral stari znanec mojega očeta poprej še poganiti svojo žejo po žganju v neki krčmi. Čez dve uri se je pogreb nadaljeval. Mož se je opotekal z ene strani na drugo. Enkrat je postavil krsto v neko lino, da je opravil svojo potrebo. Ponudil sem se, da bom nosil krsto jaz, kar pa je možakar odklonil, češ, ti najbrže misliš, da sem pijan in da ne zmorem svojega dela. Potem je še govoril, da lahko popije še mnogo več, ne da bi bil pijan. Da to dokaže, je kupil v

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrva slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLAN S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmerna, unjako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTER

2657-59 So. Lawndale Avenue
Telefon Rockwell 4944
Chicago, Ill.

Tiskarstvo daje na željo tudi vse ustrezne poslu